

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO
KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS - SUDSKI SAVET KOSOVA - KOSOVO JUDICIAL COUNCIL
PANELI ZGJEDHOR PËR ANKESA DHE PARASHTRESA
IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE - ELECTION COMPLAINTS AND APPEALS PANEL

Abr.639/2025

IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE (IPŽP), u panelu sastavljenom od sudija: Ramuš Bardiqi predsedavajući, Hidaiet Gashi Alaj i Bujar Muzaqi, - članovi, odlučujući po žalbi koalicije PDAK-LPB, podnetoj protiv odluke Centralne izborne komisije (CIK) sa sedištem u Prištini, broj 01/727-2025, od 15. marta 2025. godine, o objavljivanju konačnih rezultata za Opšte izbore za Skupštinu Republike Kosovo održane 09.02.2025, na sednici panela održanoj 19.03.2025. godine, doneta je sledeća:

ODLUKA

ODBIJA se neosnovana žalba Abr.639/2025 od 17.03.2025.godine, koju je podnela koalicija PDAK-LPB, na odluku Centralne izborne komisije (CIK) sa sedištem u Prištini, br.01/727-2025, od 15.03.2025.godine, od 15.03.2025, za objavljivanje konačnih rezultata za Opšte izbore za Skupštinu Republike Kosova od 09.02.2025, kojom se traži da se ponište 211 glasova političke stranke PAI poslatih poštom ili da se naloži CIK-u da prebroji ove glasove, da se ponište 108 glasova u opštinama koje uopšte nemaju stanovnike iz zajednice aškalija, da se naloži CIK-u da prebroji glasove u školama Mihal Grameno, Selman Riza i Daut Bogujevci u Kosovo Polje, i da se naloži CIK-u da ponovi glasanje dijaspore.

Obrazloženje

IPŽP, dana 17.03.2025, je prihvatio žalbu Abr.639/2025, koju je podneo koalicija PDAK-LPB. U kojoj se tvrdi da su prema rezultatima iz CPR dostupnim u bazi podataka CIK-a, PDAK-LPB dobio ukupno 1977 glasova ili 0.23%, u poređenju sa Partijom Aškalija za Integraciju (PAI) koja je dobila 1821 glas ili 0.22%. U međuvremenu, u konačnim rezultatima gde su bili uključeni i glasovi iz dijaspore, PDAK-LPB izlazi sa 2056 glasova ili 0.22%, dok PAI izlazi sa 2196 glasova ili 0.23%. Ovu razliku između preliminarnih i konačnih rezultata, PDAK-LPB osporava iz sledećih razloga:

-Orkestracija glasanja“ pri čemu se iz dokaza priloženih uz ovu pritužbu jasno vidi da se glasalo samo dva ili tri kandidata.

- Glasanje u grupama od strane predstavnika PAI.

-Nepoštovanje volje građana direktnim uticajem na rezultat glasanja, kroz uzimanje lične karte, otvaranje mejla i potvrde od PAI.

Reč je o tvrdnji PDAK-LPB da su politički subjekt PAI i njegovi članovi "organizovali glasove" direktnim uticajem na birače, što se može dokazati na osnovu glasačkih listića primljenih poštom u CIK.

U žalbi se dalje navodi da se na ovim glasačkim listićima jasno vidi da su glasani samo kandidati Artan Asllani i Besart Jashari iz subjekta PAI. IPŽP može prikupljati glasove u Centru za brojanje prema biračkim mestima kao što su: VP/06 Istog 3 glasa; VP/08 Klina 3 glasa, VP/09 Kosovo Polje 30 glasova, VP/11 Južna Mitrovica 4 glasa, VP/13 Lipljan 12 glasova, VP/15 Obilić 4 glasa, VP/17 Peć 2 glasa, VP/18 Podujevo VP), VP/19 Priština 3 glasa, VP/20 Prizren 1 glas, VP/22 Štitlje 6 glasova, VP/25 Uroševac 45 glasova, VP/26 Vitina 1 glas, VP/27 Vučitrn 4 glasa.

Takođe, u pritužbi PDAK-LPB je naglašeno, da i kandidat Etem Arifi sa brojem 1 na Izornoj listi PAI, organizovao "orkestraciju glasova" građana koji žive u Nemačkoj i koji potiču iz gradova Kosova Lipjan i Shtiljme. Glasovi su orkestrirani putem preuzimanja lične karte, otvaranja e-maila i potvrde od Etem Arifija, kao i glasanja u grupi. Etem Arifi je tražio lične karte na društvenim mrežama kako bi ih registrovao kao glasače, a kao dokaz za to služi video snimak priložen uz pritužbu. VP/13 Ljipjan 55 glasova, VP/22 Shtiljme 26 glasova, VP/25 Uroševac 11 glasova. Prema podnosiocu pritužbe, PDAK-LPB, u ovom slučaju je oštećen procesom glasanja poštom iz dijaspore, jer se na osnovu priloženih dokaza jasno pokazuje da imamo posla sa manipulacijom glasača iz dijaspore, uzimanjem njihovih ličnih karata i registracijom na njihovim uređajima, otvaranjem e-maila za njih (što je učinilo vlasnike potvrda) i glasanjem njihovim glasovima bez njihovog znanja. A to se nesumnjivo ne može nazvati drugačije osim orkestracijom glasova. Dalje, podnosilac pritužbe je zatražio poništavanje 108 glasova u opštini koja uopšte nema stanovnike iz zajednice Aškalija, a koja je, uprkos toj činjenici, prijavljeni su kao glasači u ovim opštinama.

Tvrdnja u žalbi PDAK-LPB je činjenica da su u opštinama Klllokot, Partesh, Ranillug, Hani i Elezit, Junik, Malishevë, Zvečan, Zubin Potok, Štrpce, Skenderaj, Novobërdë, Leposaviq, Kamenica, Kačanik, Dragash, Gnjilane, Glogovac, Dečani glasali birači iz zajednice Aškalija, iako u poslednjem Registru Agencije za Statistiku Kosova u ovim opštinama ne postoji nijedan stanovnik iz zajednice Aškalija. Takođe, podnosilac žalbe je zatražio ponovno prebrojavanje glasova u OCP, u školama Mihal Grameno, Selman Riza i Daut Bogujevci, u Kosovo Polje, iz razloga što je brat kandidata za poslanika Artana Aslanija član OIO u Kosovo Polje (Agon Aslani), što se lako može proveriti od IPŽP-a. Nadalje, kroz žalbu je zatraženo i ponavljanje glasanja dijaspore, imajući u vidu činjenicu da je na glasačkim listićima birača iz zajednice Aškalija i njihovo slanje poštom došlo do detaljno opisane nepravilnosti, što je već navedeno u gornjem delu ove žalbe. Smatramo da je ovim izbornim procesom povređeno pravo na glasanje, kako je određeno Ustavom i važećim zakonom. Stoga, zatraženo je od IPŽP-a da, nakon razmatranja

žalbe, donese odluku kojom se odobrava kao osnovana žalba PDAK-LPB, da se poništi 211 glasova političke partije PAI poslatih poštom ili da se naloži CIK-u da ponovo prebroji ove glasove, da se poništi 108 glasova u opštinama gde uopšte nema stanovnika iz zajednice Aškalija, a koji su se uprkos toj činjenici prijavili kao birači u ovim opštinama, kao i da se naloži CIK-u da ponovo prebroji glasove u školama Mihal Grameno, Selman Riza i Daut Bogujevci u Kosovo Polje i da se naloži CIK-u da ponovi glasanje dijaspore.

Dokazi na kojima se zasniva ova Pritužba su: Video snimak Etema Afifija koji traži lične karte za birače dijaspore; Video na kojem se glasa samo za kandidate Artana Aslanija i Besarta Jašarija u grupi dijaspore, gde je snimak takođe objavljen u medijima; svedočenje svedoka dokazuje da su lične karte svih članova njihovih porodica uzimane i manipulirane i orkestrirane za glasanje. Audio snimak u kome je korišćena lična karta osobe a on nije znao zašto daje ličnu kartu i uopšte nije bilo mejla. Audio snimak nemačkog državljanina koji živi u Uroševcu koji pokazuje da su kandidat Artan Asllani i Besart Jashari otišli u njen dom u Nemačku i posetili nekoliko porodica i uzeli njihove lične karte kako bi ih registrovali kao birače.

U odgovoru CIK-a se ističe da povodom tvrdnje žalbe da je došlo do „orkestracije glasanja“, kroz proces registracije, odnosno prijema dokumenata i obrazaca za registraciju, CIK pojašnjava, Zakon br. 08/L-228 o opštim izborima u Republici Kosovo (ZOI), član 97, stav 1.” Dalje u odgovoru na žalbu se ističe da je CIK 23.07.2024. godine usvojio Uredbu br. 17/2024 o Registraciji i glasanju van Kosova. Ova Uredba, između ostalog, određuje način registracije za glasanje van Kosova, prihvatanje i evidentiranje pošiljki, postupak i ocenjivanje prijave primljenih putem pošte i elektronske platforme, proces potvrđivanja i prigovora. U članu 3, stav 3, određuje se: "Zahtev za registraciju putem elektronske platforme CIK-a podnosi se popunjavanjem i priloženjem: 1. Podatke u elektronskom formularu za registraciju (uključujući email adresu); 3.2. kopija jednog od identifikacionih dokumenata izdatih od strane Republike Kosovo, kao što su lična karta, pasoš ili vozačka dozvola; 3.3. dvostruka provera identiteta glasača; 3.31. podnosilac prijave učitava svoju fotografiju, na kojoj drži svoj identifikacioni dokument Republike Kosovo; 3.32. ako se prijava podnosi putem državne elektronske platforme Ekosova, podnosilac prijave mora proći dvostruku proveru identiteta; 3.4. U slučaju da je identifikacioni dokument izdat od strane Republike Kosovo istekao, potrebno je priložiti i kopiju važećeg identifikacionog dokumenta države u kojoj živi."

Odgovor na zahtev za poništenje glasova u opštinama gde se tvrdi da nema birača iz zajednice Aškalija. Što se tiče pritužbe u kojoj podnosilac ističe da je politički subjekt PAI dobio glasove u gradovima gde nema članova zajednice Aškalija, CIK objašnjava: Lista birača na Kosovu se kreira od strane CIK-a na osnovu podataka iz Civilnog registra Republike Kosovo, koji se upravlja od strane Agencije za civilnu registraciju pod Ministarstvom unutrašnjih poslova. Proces je regulisan Zakonom o opštim izborima i obuhvata nekoliko koraka kako bi se osiguralo da lista bude što tačnija i sveobuhvatnija. Prvo, CIK uzima osnovne podatke iz Civilnog registra, koji

uključuju imena, prezimena, datume rođenja i adrese građana koji imaju pravo glasa (državljeni Kosova stariji od 18 godina). Za izbore za Skupštinu Kosova održane 9. februara 2025. godine, korišćene su dve baze podataka: stanje građana i podaci iz odeljenja za proizvodnju dokumenata, kako bi se osiguralo da nijedan građanin sa pravom glasa ne bude isključen. Nakon prikupljanja ovih podataka, CIK ih obrađuje i dodeljuje birače u biračka mesta, trudeći se da građani glasaju što bliže svom mestu prebivališta. Član 6. stav 1. i 2. Zakona br. 08/L-228 o opštim izborima u Republici Kosovo (ZOI) garantuje pravo svakog građanina da glasa, u skladu sa principima tajnosti i slobode glasanja.

Odgovor u vezi sa zahtevom za ponovnim brojanjem glasova na tri biračka mesta u opštini Kosovo Polje. Centralna izborna Panel (CIK) objašnjava da je proces nominacije i imenovanja članova Opštinskih izbornih Panel u opštini Kosovo Polje realizovan u skladu sa odredbama Zakona o opštim izborima i Pravilnikom o Opštinskim izbornim Panelma. Tokom ovog procesa nije bilo pritužbi ili žalbi koje bi mogle uticati na zakonitost ovog procesa. Ne prejudicirajući moguću procenu o sukobu interesa, pitanje koje je u nadležnosti Agencije za sprečavanje korupcije, CIK naglašava da ni Zakon o opštim izborima, ni odgovarajući Pravilnik, ne predviđaju takva ograničenja koja bi zabranila članu Opštinske izborne komisije da bude rođak kandidata političkog subjekta. Čak i ako član Opštinske izborne komisije ima porodičnu vezu sa nekim kandidatom, on nije direktno uključen u proces brojanja glasova, jer brojanje vrše Timovi za brojanje - Saveti biračkih mesta (SBM) u Opštinskim centrima za brojanje (OCB) i nadgledaju ga akreditovani posmatrači.

Panel je, nakon razmatranja i ocene žalbi i odgovora na žalbu, utvrdio da:

Žalba je neosnovana.

Panel ocenjuje da su pritužbe u vezi sa "orkestracijom glasova" neosnovane, jer se jasno vidi iz dokaza priloženih u ovoj pritužbi da su glasali samo dva ili tri kandidata, iz sledećih razloga: Pritužbe iznete u pritužbi od strane koalicije PDAK-LPB za poništavanje 211 "orkestriranih" glasova, glasova birača putem pošte, poništavanje 108 glasova u opštinama gde nema stanovnika zajednice Aškalijski koji su se prijavili kao birači u tim opštinama, kao i zahtev za ponovnim brojanjem glasova u OCP, u školama Mihal Grameno, Selman Riza i Daut Bogujevci, u Kosovo Polje, kao i zahtev za ponovnim glasanjem dijaspore, Panel, nakon što je razmotrio i ocenio dokaze koje je dostavio podnosilac pritužbe, koji se nalaze u spisima predmeta, iste je odbio kao neosnovane, iz razloga što je, prema proceduri, tokom i nakon procesa registracije za glasanje van Kosova izvršena verifikacija odobrenih prijava putem e-mail adrese, i ako su prezimena podnosilaca koja su došla sa iste e-mail adrese bila različita, kontaktiraju se putem telefona radi verifikacije i osiguranja da poseduju potvrdu o registraciji. Tokom komunikacije putem telefona, od podnosilaca se traže sledeći podaci: ime i prezime, jedinstveni broj potvrde o registraciji. Stoga,

na osnovu predstavljenih dokaza u vezi sa ovom tvrdnjom, Panel nije našao nepravilnosti kao što se tvrdi u pritužbi podnosioca.

Panel je ocenio da su tvrdnje podnosioca žalbe neosnovane iz razloga što se ne može dokazati da je glasanje putem pošte orkestrirano putem uzimanja lične karte, mejla i potvrde, pozivajući se i na odgovor CIK-a na žalbu, vidi se da je proces registracije birača van Kosova obavljen na regularan način. Povodom tužbe za poništenje 108 glasova u opštinama za koje se navodi da nema birača iz zajednice Aškalija, isti su neosnovani, pozivajući se na član 6. stav 2 ZOI, koji predviđa da je „*glasanje lično, jednako, slobodno i tajno*“, ne dovodeći u pitanje način na koji birač bira da glasa za određeni politički subjekt.

U međuvremenu, što se tiče druge tvrdnje podnosioca žalbe u vezi sa ponovnim prebrojavanjem glasova u tri biračka centra u opštini Kosovo Polje, iste su neosnovane, jer se i iz odgovora na žalbu CIK-a vidi da članovi OIK-a nisu direktno uključeni u proces prebrojavanja glasova, pošto se brojanje vrši od strane Timova za brojanje - Saveta za glasanje (SBM) u Opštinskim centrima za brojanje (OCP), i nadgledaju ga akreditovani posmatrači.

Što se tiče žalbenih tvrdnji o glasanju u grupama od strane predstavnika PAI, ove tvrdnje su neosnovane jer se na osnovu izvedenih dokaza, video snimaka i drugih dokaza ne može identifikovati i dokazati da su ove osobe deo grupa kako tvrdi podnosilac žalbe.

Povodom žalbenog navoda o nepoštovanju volje građanina, direktnog uticaja na rezultat glasanja, putem uzimanja lične karte, otvaranja mejla i potvrde od PAI, Panel procenjuje da podnosilac žalbe nije pružio jasne i uverljive dokaze u vezi sa navodnim prekršajima, iako prema članu 117. stav 3. ZOI, teret dokazivanja leži na podnosiocu žalbe. U konkretnom slučaju, panel nije mogao da utvrdi da je došlo do manipulacija glasovima, kao što to tvrdi podnosilac, zbog činjenice da njegove tvrdnje nisu potkrepljene nijednim konkretnim dokazom, već su samo neosnovane izjave. Očekivanja podnosioca da dobije više glasova automatski ne impliciraju da postoji neslaganje u rezultatu i nepravilnosti, a matematičko računanje sa strane podnosioca ne argumentuje navodne prekršaje u žalbi. IPŽP ocenjuje važeću pravnu regulativu za Opšte izbore u Kosovu, Lista birača ne sadrži podatke o etničkim zajednicama u Kosovu, stoga CIK ne prikuplja niti obrađuje podatke o etničkoj pripadnosti birača. U konkretnom slučaju, u okviru trenutnog izbornog sistema u Republici Kosovo ne postoji nijedna pravna osnova na osnovu koje bi se mogli proglasiti nevažećim glasački listići na određenim biračkim mestima, oslanjajući se na pretpostavke o etničkoj pripadnosti birača, uključujući srazmernost između broja glasačkih listića koje je mogla dobiti neka stranka, koalicija, građanska inicijativa ili nezavisni kandidat koji tvrdi da predstavlja neku zajednicu i broja izračunatih birača te iste zajednice na određenim biračkim mestima. Panel razmatra da ne može prihvatiti takav zahtev za proglašenje nevažećim glasačkih listića bez tačne pravne osnove, budući da svako proglašenje nevažećim glasačkih listića mora biti zasnovano na tačnoj pravnoj osnovi, što proističe i iz samog Zakona o Opštim Izborima, kao i iz regulative CIK-a u kontekstu nadležnosti IPŽP-a, da poništi/proglašava nevažećim glasačke listiće.

U vezi sa tužbom za poništavanje glasova u opštinama u kojima navodno nema birača iz zajednice Aškalija, Panel je ocenio da, na osnovu ustavnih odredbi i onih međunarodnih instrumenata, u okolnostima konkretnog slučaja u smislu člana 45. Ustava Kosova u vezi sa članom 3. Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima, pravo na izbor i biti izabran, kako za pojedince tako i za političke subjekte, u svojstvu pravnih lica, član 45. Ustava u vezi sa članom 3. Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima obuhvata suštinske garancije, kao što je glasanje koje je lično, slobodno, ravnopravno i tajno, s tim da ni kandidatima ni glasačima ne treba tražiti da pokažu svoju etničku pripadnost.

Stoga, oslanjajući se na član 97, stav 1, Zakona br. 08/L-228 o Opštim izborima u Republici Kosovo (ZOI), predviđa se da: "Državljanin sa pravom glasa može da se prijavi za registraciju kao birač van Kosova, predajući popunjen obrazac za prijavu registracije, na jedan od sledećih načina: 1.1, putem elektronske platforme, koja garantuje verifikaciju podnosioca prijave; 2. Samo u vanrednim okolnostima i u slučaju objektivne nemogućnosti za registraciju, prema elektronskoj platformi iz podstava 1.1 ovog člana, CIK omogućava registraciju kao birača van Kosova i putem ličnog e-maila, slanjem obrasca i potrebnih dokumenata na elektronske adrese koje odredi CIK. CIK donosi poseban akt za određivanje procedura za prijavu, registraciju i glasanje državljana sa pravom glasa, koji žive van zemlje. Dok član 117 stav 3 ZOI-a, koji određuje da "Odluka o žalbama iz IPŽP-a se oslanja na jasne i uverljive dokaze", Panel je ocenio da su takvi zahtevi neodrživi i kao takvi su odbijeni, zbog činjenice da podnosioc žalbe nije uspeo da dokaže svoje tvrdnje na osnovu radnji opisanih u žalbi i dokaza dostavljenih kao dokaz.

Konačno, Panel ponavlja da je glasanje u Republici Kosovo lično, jednako, slobodno i tajno i da se kao takvo ne može poništiti/proglasiti nevažećim na osnovu etničke pripadnosti birača. Ni Zakon, ni propisi CIK- a ne definišu nijedan drugi kriterijum na osnovu kojeg se glasački listići mogu proglasiti nevažećim, a još manje kriterijum zasnovan na nacionalnoj pripadnosti birača.

Stoga je Panel odbio žalbu jer je podnosilac žalbe nije potkrepio ubedljivim dokazima i nije mogao da dokaže da su glasovi za zajednicu Aškalija izmanipulisani i orkestrirani, već da su njene tvrdnje u žalbi samo nepotkrepljene izjave.

Panel je prilikom odlučivanja o žalbi pažljivo razmotrilo i analiziralo sve dokaze i u potpunosti utvrdilo da su žalbeni zahtevi neosnovani u zakonu, pa je žalba odbijena kao neosnovana u smislu člana 117. stav 3, u vezi člana 118. stava 1 ZOI, pa je po ovim osnovama panel odlučio kao u odredbi ove odluke.

Izborni panel za žalbe i predstavke

Abr.639/2025 od 19.03.2025.godine

Predsedavajući panela

Ramush Bardiqi

Pravni savet: Protiv ove odluke dozvoljena je žalba, shodno članu 118. stav 4. ZOI, Vrhovnom sudu Kosova, u roku od četrdeset osam (48) sati od trenutka prijema ove odluke.